

MANİSA SOSYAL GÜVENLİK İL MÜDÜRLÜĞÜ

KAYIT DIŞI İSTİHDAM İLE MÜCADELE

Ağustos 2017

Kayıt Dışı İstihdamın Türleri

Hiç Bildirilmeyenler..

**Tarımda
Çalışanlar**

**Çocuk/Genç
İşçiler**

**Küçük
İşletmelerde
Çalışanlar**

**Gelir/Aylık
Alanlar**

Kayıt Dışı İstihdamın Nedenleri

Kayıt Dışı İstihdamın Olumsuz Sonuçları

Çalışanlar

- *Sağlık ve analık yardımlarından,*
- *İş göremezlik ödeneklerinden,*
- *Ölüm, maluliyet ve yaşlılık aylıklarından,*
- *Kıdem ve ihbar tazminatlarından mahrum kalma...*

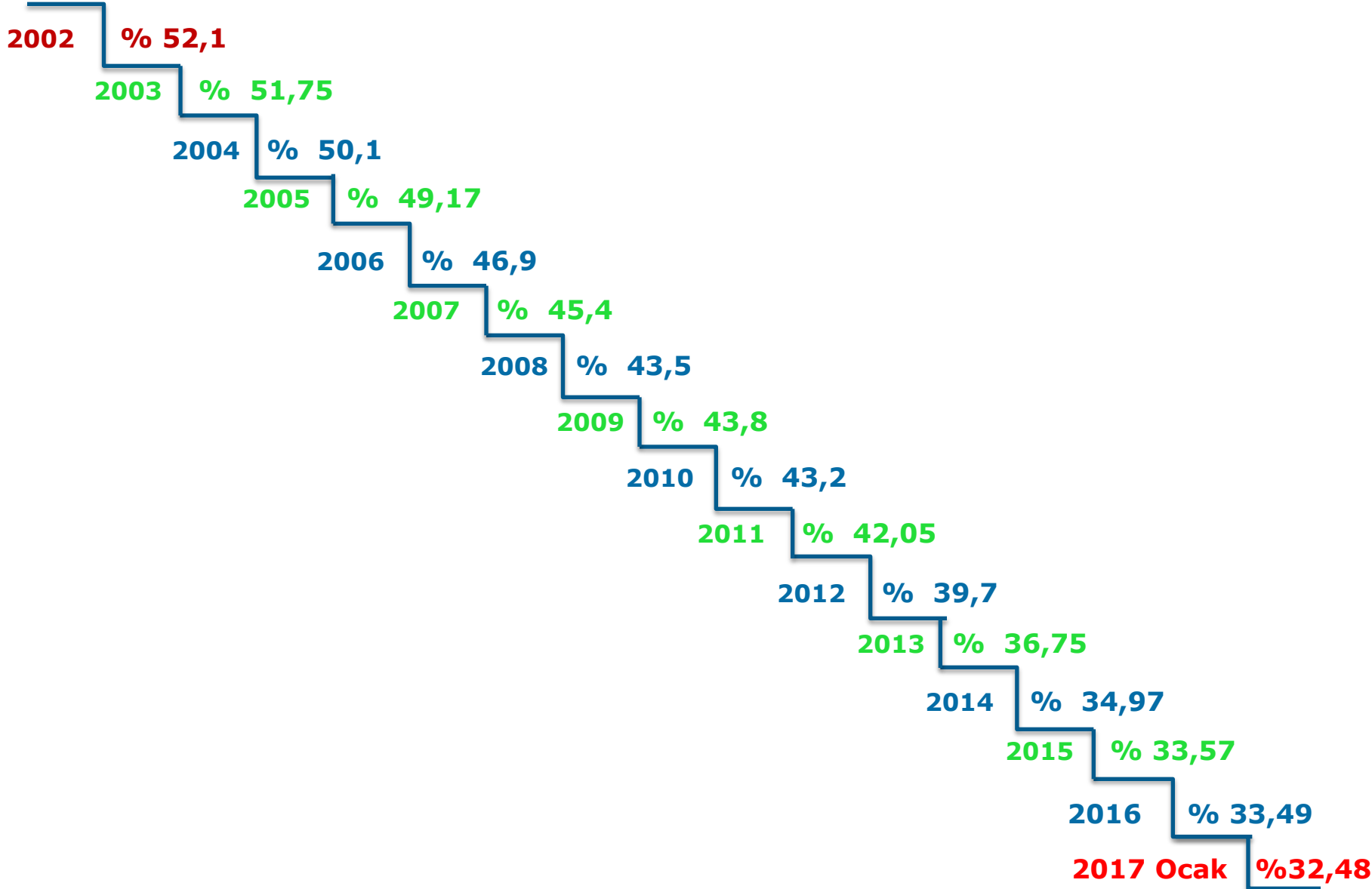
İşverenler

- *Haksız rekabetin ortaya çıkması,*
- *iş kazası, denetim , ağır yaptırımlarla karşılaşma,*
- *hibe, kredi ve desteklerden yoksun kalma,*
- *verimlilik ve motivasyonun azalması...*

Devlet

- *Vergi ve prim kaybı,*
- *çalışan/emekli dengesinin bozulması,*
- *primsiz ödemelerin artması,*
- *adaletsizlik, yoksulluk ve ahlaki dejenerasyon...*

Kayıt Dışı İstihdamın Seyri (Oranlar)

Kayıt Dışı İstihdam Oranının Yıllara ve Sektörlere Göre Seyri

Yıllar	Tarım	Tarım Dışı	Sanayi	Hizmet	İnşaat	Genel
2002	90,14	31,74	36,40	29,19	-	52,14
2003	91,15	31,55	36,43	29,00	-	51,75
2004	89,90	33,83	37,28	31,96	-	50,14
2005	88,22	34,32	38,11	32,27	-	48,17
2006	87,77	34,06	38,12	31,88	-	46,97
2007	88,14	32,34	35,51	30,63	-	45,44
2008	87,84	29,76	31,61	28,77	-	43,50
2009	85,84	30,08	33,43	28,40	-	43,84
2010	85,47	29,06	32,68	27,11	-	43,25
2011	83,85	27,76	31,50	25,71	-	42,05
2012	83,61	24,51	27,89	22,73	-	39,02
2013	83,28	22,40	25,23	20,90	-	36,75
2014	82,27	22,32	20,26	21,09	36,61	34,97
2015	81,16	21,23	19,13	20,05	35,58	33,57
2016	82,09	21,72	20,20	20,35	35,76	33,49
2017 Ocak	80,89	21,60	20,71	20,54	33,39	32,48

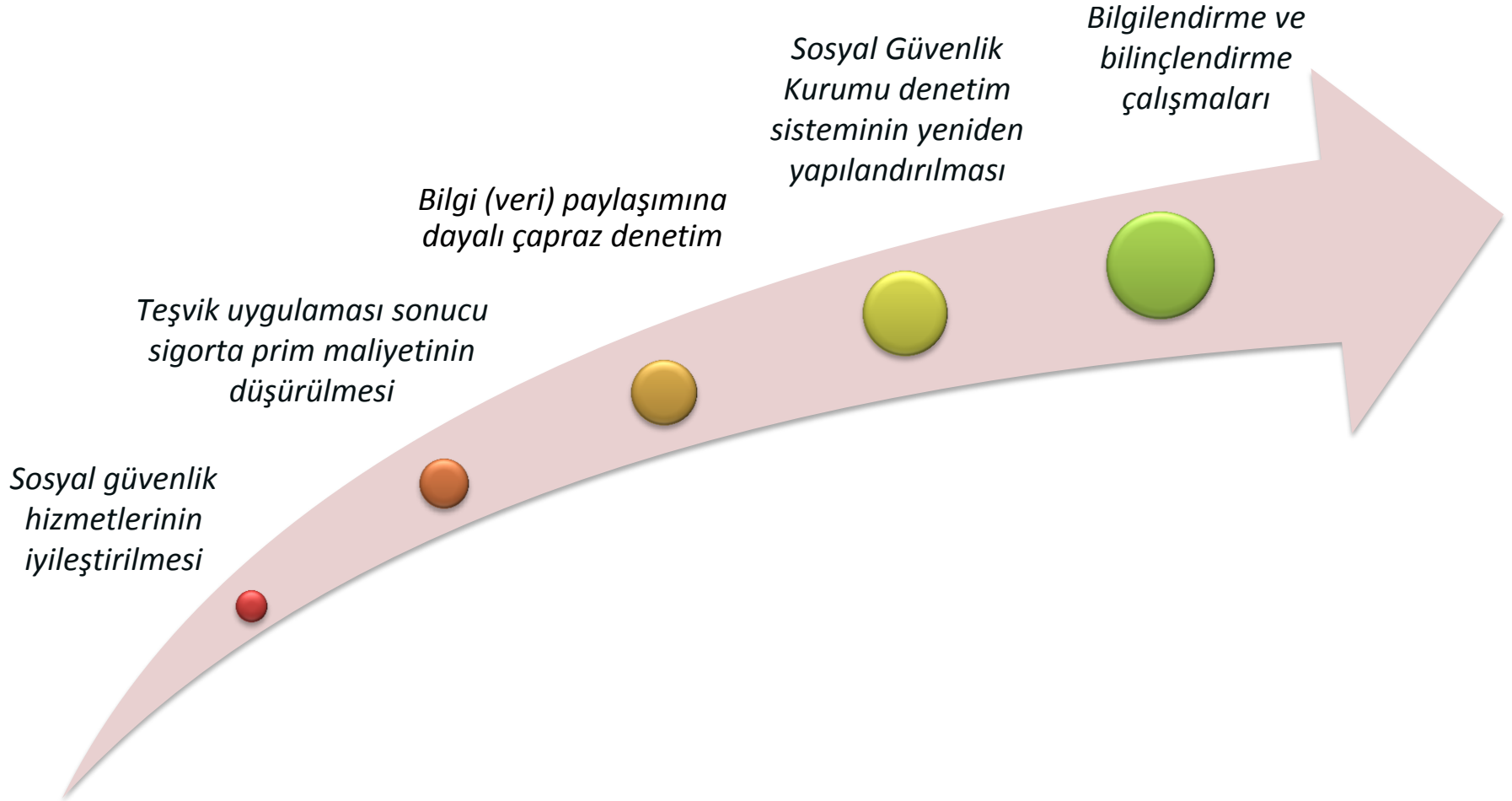
Bölgelere Göre Kayıt Dışı İstihdam Oranları 2016 (%)

	Oran (%)
Ağrı, Kars, Iğdır, Ardahan	68,52
Van, Muş, Bitlis, Hakkari	66,92
Şanlıurfa, Diyarbakır	62,77
Kastamonu, Çankırı, Sinop	53,77
Trabzon, Ordu, Giresun, Rize, Artvin, Gümüşhane	50,87
Erzurum, Erzincan, Bayburt	48,88
Samsun, Tokat, Çorum, Amasya	45,88
Zonguldak, Karabük, Bartın	44,81
Malatya, Elazığ, Bingöl, Tunceli	44,70
Adana, Mersin	44,34
Hatay, Kahramanmaraş, Osmaniye	42,18
Konya, Karaman	41,74
Mardin, Batman, Şırnak, Siirt	41,21
Manisa, Afyonkarahisar, Kütahya, Uşak	39,88
Kırıkkale, Aksaray, Niğde, Nevşehir, Kırşehir	38,26
Balıkesir, Çanakkale	37,40
Aydın, Denizli, Muğla	35,15
Gaziantep, Adıyaman, Kilis	33,99
Kayseri, Sivas, Yozgat	32,79
Antalya, Isparta, Burdur	31,48
Tekirdağ, Edirne, Kırklareli	31,40
Kocaeli, Sakarya, Düzce, Bolu, Yalova	26,40
İzmir	25,93
Bursa, Eskişehir, Bilecik	19,86
İstanbul	19,14
Ankara	17,77

**Mücadele
Stratejimiz
ve
Yapılan
Faaliyetler**

Kayıt Dışı İstihdamla Mücadele Stratejimiz...

Sosyal Güvenlik Hizmetlerinin İyileştirilmesi

2000'li yıllardan önce Sosyal Güvenlik Kurumlarının sunduğu sağlık hizmetinin yetersizliği, gelir ve aylıkların bağlanma süresinin uzun olması, işlemlerin manuel yürütülmesinden dolayı hizmet birimlerinde oluşan iş yoğunluğu ve uzun kuyruklar, kişilerin kayıtlı çalışmasını teşvik etmiyordu.

Nitekim 1996 yılında yapılan bir araştırma **İşverenler, Sigortalı ve Emeklilerin % 85'inin**, Kurumun sunduğu hizmetlerden **hoşnut olmadığını** ortaya koymuştu.

Günümüzde ise durum oldukça farklıdır.

Sigorta Primleri Teşvikleri

Kayıt dışı istihdamın en önemli nedenlerin başında daha önceleri, **istihdamın üzerindeki mali yüklerin çok yüksek olması** sayılırken, günümüzde uygulanan teşvik politikalarıyla bu sorun giderilmiştir.

Özellikle **genç, kadın, engelli, işsiz kişilerin teşviki** ile bölgesel düzeyde ve düzenli prim ödeyip, kayıt dışı işçi çalıştırmayanlara prim teşvikleri uygulamaları başlamıştır.

Ayrıca **birden fazla teşvikten** yararlanabilme hakkı getirilmiştir.

Sosyal Güvenliğin Maliyeti

Asgari ücret (1777,5 TL) üzerinden çalışan bir sigortalı için ödenen prim;

Prim Türü	Prim Oranı	Prim Miktarı (TL)
Sigortalı SSK	% 14	248,85
İşveren SSK	% 20,5 (5 puan indirim % 15,5)	275,51
Sigortalı İşsizlik	% 1	17,78
İşveren İşsizlik	% 2	35,55
Vergi	% 15 + % 0,759	106,81
Toplam		684,5 (311 + 373,5) İşçi İşveren

Kayıt Dışı İşçi Çalıştırmanın Maliyeti...

Süre	İşe Giriş Bildirgesi	Aylık Prim Hizmet Belgesi	Sosyal Güvenlik Primi (Teşviksiz) (%37,5)	Toplam	Teşvikle Prim
1 Gün	3.555	0	22,22	3.577,22	19,26
	(İki asgari ücret)				
1 Ay	3.555	3.555	666,56	7.776,56	577,69
	(İki asgari ücret)	(Her ay için 2 asgari ücret)			
3 Ay	3.555	10.665	1.999,69	16.219,69	1.733,06
	(İki asgari ücret)	(Her ay için 2 asgari ücret)			
6 Ay	3.555	21.330	3.999,38	28.884,38	3.466,13
	(İki asgari ücret)	(Her ay için 2 asgari ücret)			
1 Yıl	3.555	42.660	7.998,75	54.213,75	6.932,25
	(İki asgari ücret)	(Her ay için 2 asgari ücret)			

NOT: Hesaplamalar, asgari ücret tutarı üzerinden SGK' ya kayıtlı işyerinde 1 işçinin kaçak çalıştığı varsayımı üzerinden yapılmıştır.

Kayıt Dışı İşçi Çalıştırmamanın Maliyeti...

**Kayıt dışı işçi çalıştıran veya
sahte sigortalı bildirimini yapan işveren
teşviklerden yararlanamıyor...**

Kayıt dışı işçi çalıştıran işverenler, **ilk tespitte 1 ay** süreyle, ilk tespit tarihinden itibaren üç yıl içinde tekrar eden her bir tespit için ise **1 yıl süreyle** 5 puanlık prim indirimi, genç ve kadın istihdamı, mesleki ve teknik eğitimi teşviki ile yatırımlarda devlet desteği **teşviklerinden yararlanamazlar.**

Örneğin; 2017 yılı için 5 puanlık prim teşviki için, yanında asgari ücretle 10 işçi çalıştıran işverenler **1 yıl için 10.665 TL teşvikten de yararlanamaz.** Bu kişinin diğer teşviklerden de yararlanması ve işçi sayısının artması durumunda bu maliyet de katlanarak artmaktadır.

Bilgi & Veri Paylaşımı

Kamu Denetim Elemanlarınınca Yapılan Tespitler

5510 sayılı Kanununun 59'uncu maddesi ile; **diğer kamu kurum ve kuruluşlarının denetim elemanlarınca** işyerlerinde yapılan denetimlerde, aynı zamanda **sigortalılık kontrolü de** yapılması ve sigortasız olarak tespit edilenlerin Sosyal Güvenlik Kurumuna bildirilmesi sağlanmıştır.

Yeni Denetim Modeli

- ✓ Tüm illerde kayıt dışılıkla mücadelede etkinliği arttırmak için **denetmen istihdam** edilmektedir.
- ✓ Toplam denetmen **kadrosu 5.000 adete** çıkartılmıştır.
- ✓ Denetim yapılacak yer ve sektörlerin belirlenmesi için **risk analiz çalışmaları** yapılmaktadır.
- ✓ **Rehberlik anlayışı**na dayalı denetim modeli benimsenmiştir.
- ✓ Teknolojik gelişmelerden faydalanılmaktadır.

2008 Ekim- 2017 Şubat Arasında Kayıt Dışı Olduğu Tespit Edilenler

GELEN BİLGİ	TESCİLSİZ				
	4 (A) SİGORTALI	4 (B) SİGORTALI	EMEKLİ ÇALIŞAN (SGDP)	TOPLAM SİGORTALI	İŞYERİ
KİMLİK BİLDİRME FORMLARI	132.457	6.860	8.404	148.221	5.653
BANKALAR, KAMU KURUMLARI, DİĞER KURUMLAR	777.541	313.832	50.899	1.142.272	54.091
YOKLAMA FİŞLERİ BİLGİLERİ	44.504	128.565	18.705	191.774	12.934
SOSYAL GÜVENLİK DENETMENLERİ	273.987	0	0	273.987	64.490
<i>Alo 170 İhbar Hattı</i>	<i>135.034</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>135.034</i>	<i>22.248</i>
<i>Yazılı İhbar, Şikayet</i>	<i>50.150</i>	<i>0</i>	<i>420</i>	<i>50.570</i>	<i>14.349</i>
<i>Diğer Denetim Gerekçeleri</i>	<i>88.803</i>	<i>0</i>	<i>420</i>	<i>89.223</i>	<i>27.893</i>
KAMU İDARELERİ DENETİM RAPORLARI	34.633	2.101	4.283	41.017	2.676
DİĞER BİLGİ VE BELGELER	195.088	11.064	251.491	457.673	38.830
TOPLAM	1.458.710	462.452	333.782	2.254.944	178.674

Bilgilendirme Çalışmaları

*Sigortasız çalışmayın!
Geleceğinizi riske atmayın!*